

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальноправових та політичних наук

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичні еліти і лідерство

спеціальність _____

напрямок підготовки _____ 052 «Політологія» _____

спеціалізація _____

інститут, факультет _____ Інститут управління та права, Юридичний факультет _____

Запоріжжя – 2016 рік

програма «Політичні еліти і лідерство» для студентів за напрямом підготовки 052 «Політологія». 1 вересня 2016 рік. 9 с.

Розробник: Бабарикіна Н.А., старший викладач кафедри загальноправових та політичних наук

програма затверджена на засіданні кафедри загальноправових та політичних наук

Протокол від 1 вересня 2016 року № 1

Завідувач кафедри загальноправових та політичних наук

_____ (Арабаджієв Д.Ю.)

©_____, 20__ рік

©_____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
	Напрямок підготовки 052 «Політологія»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	---
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		4-й	---
		Лекції	
		14 год.	---
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні, семінарські	
		28 год.	---
		Лабораторні	
		---	---
		Самостійна робота	
		78 год.	---
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: дати студентам необхідні знання стосовно сутності, типології та особливостей реалізації функцій політичної еліти та лідерства в умовах сучасної політичної дійсності, навчити використовувати теоретичні знання на практиці управлінської та політичної діяльності.

Завдання:

Вивчення теоретичних основ дослідження проблематики політичних еліт та лідерства.

Розкриття особливостей формування політичної еліти і політичного лідерства.

Набуття студентами практичних навичок та умінь аналізувати та прогнозувати вплив діяльності основних політичних суб'єктів на розвиток політичних процесів у суспільстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

основні світові і вітчизняні напрями обґрунтування явища політичної еліти і політичного лідерства;

сутність, типологію і функції політичної еліти і політичного лідерства;

механізми формування політичної еліти і політичного лідерства;

актуальні проблеми функціонування політичної еліти та політичного лідерства;

можливості практичного застосування отриманих знань.

вміти:

фахово тлумачити головні терміни даного курсу;

аналізувати функціонування і діяльності суб'єктів політичної влади;

розпізнавати різні типології політичної еліти та політичних лідерів;

орієнтуватися в проблемах реалізації функцій політичною елітою та політичними лідерами, аналізувати умови підвищення ефективності їх реалізації;

творчо застосовувати отримані знання на практиці;

прогнозувати вплив діяльності основних політичних суб'єктів на розвиток політичних процесів у суспільстві.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття еліти, його генеза. Підходи до розуміння еліти.

Тема 2. Класичні теорії еліти (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс).

Тема 3. Сучасні концепції еліти.

Тема 4. Структура, функції еліти.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Типи та форми еліти.

Тема 2. Система рекрутування політичної еліти.

Тема 3. Суть і природа політичного лідера. Ідея лідерства в історії політичної думки. Політичне лідерство в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Політичні еліти												
Тема 1. Поняття еліти, його генеза. Підходи до розуміння еліти.	17	2	4			11						
Тема 2. Класичні теорії еліти	17	2	4			11						
Тема 3. Сучасні концепції еліти.	17	2	4			11						
Тема 4. Структура, функції еліти.	17	2	4			11						
Разом за змістовим модулем 1	68	8	16			44						
Змістовий модуль 2. Політичне лідерство												
Тема 1. Типи та форми еліти.	17	2	4			11						
Тема 2. Система рекрутування політичної еліти.	17	2	4			11						
Тема 3. Суть і природа політичного лідера. Ідея лідерства в історії політичної думки. Політичне лідерство в Україні.	18	2	4			12						
Разом за змістовим модулем 2	52	6	12			34						
Усього годин	120	14	28			78						
Модуль 2												
ІНДЗ								-	-	-		
Усього годин	120	14	28			78						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття еліти, його генеза. Підходи до розуміння еліти.	4
2	Класичні теорії еліти (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс).	4
3	Сучасні концепції еліти.	4
4	Структура, функції еліти.	4
5	Типи та форми еліти.	4
6	Система рекрутування політичної еліти.	4
7	Суть і природа політичного лідера. Ідея лідерства в історії політичної думки. Політичне лідерство в Україні	4
	Разом	28

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття еліти, його генеза. Підходи до розуміння еліти.	11
2	Класичні теорії еліти (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс).	11
3	Сучасні концепції еліти.	11
4	Структура, функції еліти.	11
5	Типи та форми еліти.	11
6	Система рекрутування політичної еліти.	11
7	Суть і природа політичного лідера. Ідея лідерства в історії політичної думки. Політичне лідерство в Україні	12
	Разом	78

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- лабораторна робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, аудиторна контрольна робота.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	100
12	13	12	13	17	17	16	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Політичні еліти та лідерство» для студентів денної форми навчання спеціальності 052 «Політологія» /Укл.: Н.А. Бабарікіна. - Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 22 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Антология мировой политической мысли: В 5 т. Т.2. Зарубежная политическая мысль XX века - М.: Мысль, 1997. – 831 с.
2. Ашин Г. Курс элитологии. – М.: Спортакадемпред, – 1999. – 368 с.
3. Блондель Ж. Политическое лидерство. Путь к всеобъемлющему анализу. – М.: Российская академия управления, 1992. – 135 с.
4. Гаман-Голутвина О. Процессы современного элитогенеза: мировой и отечественный опыт // Полис. – 2008. - № 5. – С.67-85 с.
5. Журавський В., Кучеренко О., Михальченко М. Політична еліта України: теорія і практика трансформації. - К.: Логос, 1999. – 264 с.
6. Кухта Б.П., Теплоухова Н.Г. Політичні еліти і лідерство. – Львів:Кальварія, 1996. – 224 с.
7. Кухта Б. Феномен політичного лідера: Історичні силуети на тлі епох. - Львів:Кальварія, 2000. – 232 с.
8. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. - К.: Логос, 1995. – 470 с.
9. Моска Г. Правящий класс // Полис. - 1994. - № 10. – С.187-198.
10. Ольшанский политическая психология. – СПб.: Питер, 2003. – 576 с.
11. Пахарев А. Лидерство в политике. - К.: ИПиЭНД, 1998. – 96 с.
12. Політика в особах: Політичне лідерство на постсоціалістичному просторі: національний і регіональний контексти / За заг. ред. Ф. М. Рудича. - К.: Парламентське вид-во, 2008. – 352 с.
13. Практикум з політології/ За ред. Ф.М. Кирилюка. - К.: Комп'ютерпрес, 2003. – 622 с.
14. Щербинина Н.Г. Теории политического лидерства. - М.: Весь мир, 2004. – 182 с.
15. Шульга М., Потехін О., Бойко Н. Правляча еліта сучасної України. – К.: І-т соціології НАН України, 1998. – 68 с.

Допоміжна

1. Ашин Г. Смена элит // ОНС.- 1995. - № 1. – С. 40-50.
2. Васильева Л.Н. Теория элит (синергетический подход) // Общественные науки и современность. – 2005. - № 4. – С.75-85.
3. Донцов Д. Дух нашої давнини. - Дрогобич, 1991. – 140 с.
4. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. О.Погорілого. - К.: Основи, 1998. – 534 с.
5. Гаман-Голутвина О.В. Политическая элита - определение основных понятий // Полис. - 2000. -№3. –С.96-104.
6. Головатий М.Ф. Мистецтво політичної діяльності. - К.: МАУП, 2002. – 176 с.
7. Головинський К. Політичний лідер та інституційна система влади // Нова політика. - 2000.- № 6. – С. 30-35.
8. Горбатенко В. Десять уроків лідерства для пострадянських керманів // Політичний менеджмент. – 2008. – Спеціальний випуск. – С. 48-62.

9. Кретов Б.Н. Политологическая теория лидерства // Социально-гуманитарные знания. - 2000. - № 2. - С.84-101.
10. Либман Г.И., Варбузов А.В., Сухарева З.О. Теории элит // Социально-политический журнал - 1997. - № 4. - С.106-115.
11. Михальченко М. Українська еліта як специфічний феномен // Еліти і цивілізаційні процеси формування нації. – К.: ТОВ УВПК “ЕксОб”. – С. 17-30.
12. Наумкіна С, Чемякова С. Політичне лідерство як суспільне явище // Нова політика. - 2000.- № 2. – С.50-53.
13. Онищенко І. Роль політичної еліти в процесі формування нації та державного будівництва // Етно та націогенез в Україні. Монографія. – К.: Основи, 1997. – С. 138-188.
14. Політологічний енциклопедичний словник./ Ред. Ю.С. Шемшученко, В.Д. Бабкін, В.П. Горбатенко. – К.: Генеза, 2004. – 735 с.
15. Пугачёв В. Субъект политики: личность, элиты, лидерство. – М.: О-во “Знание РСФСР”. – 56 с.
16. Рискова Т.М. Политический портрет лидера: вопросы типологии // Вестник Московского университета. - Серия 12. Политические науки. - 1997. - № 3. – С.109-114.
17. Роль еліт у трансформації суспільства: Матеріали засідання "круглого столу". 16 квітня 2003. - К.: НІСД, 2003. – 52 с.
18. Сартори Д. Вертикальная демократия // Полис. - 1993. - № 2. – С.80-90.
19. Тулеев А.Г. Политическое лидерство: сущность, содержание, функции // Вестник МУ. - Серия 12. Политические науки. - 1999. - № 5. – С.65-72.

15. Інформаційні ресурси

1. Григорьян Э., Мунтян М. Глобализация и моделирование социальной динамики // http://sbiblio.com/biblio/archive/grigoriyan_global/sbor_glob7.aspx
2. Ирхин Ю. Сетевые организации и стратегии мировых элит (на примере Бильдерберского клуба и трехсторонней Комиссии) // <http://viperson.ru/wind.php?ID=612602>
3. Кортунов С.В. Политические элиты в современной мировой политике // Мировая политика в условиях кризиса, 2010 / <http://uchebnikbesplatno.com/uchebnik-mejdunarodnie-otnosheniya/politicheskie-elityi-sovremennoy-mirovoy.html>
4. Кухта Б.П., Теплоухова Н.Г. Політичні еліти і лідерство. – Львів: Кальварія, 1996. – 224 с. // <http://politics.ellib.org.ua/pages-876.html>